Nr. 14 (49) 1939 m. balandžio 8 d. II metai.

VARPELIS

„AIDO“ PRIEDAS VAIKAMS

ALELIUJA!

Iškilmingai varpai suaidėjo,
Skrenda garsas per žemę nakčia:
Kėlės Kristus—žmogaus Atpirkėjas,
Aleliuja!—Velykos jau čia!

Žibutėlėm melsvom apkaišyta
Džiaugias žemė be galo visa:
Šitą gražų pavasario rytą
Kėlės Kristus—pasaulio Šviesa.

Sveikas, Kristau, žmonijos Karaliau!
Aleliuja!—Tau giedam visi,
Tau aukojame protą ir valią,
Sau buveinę širdyj mūs rasi.

Aleliuja!—varpai suaidėjo,
Skverbias džiaugsmas širdin paslapčia.
Džiaukis, žeme, – Velykos atėjo!
Aleliuja! – Velykos jau čia!

Jonas Mackevičius.

VELYKŲ RYTĄ

Anksti, vos saulei tik nušvitus,
Didžiosios šventės šventą rytą,
Trys moterys su kvepalais
Prie grabo ėjo patyliais.
Patept norėjo Atpirkėją,
Kuris už mūs kal es kentėjo
Ir mirė žmogžudžio mirtim,
Kad mes nebūtum pasmerkti.
Tačiau... kur buvo paguldytas —
Beliko drobė suglamžyta,
Iš ten gi angelas gražus
Prabilo tyliai, pamažu:
— Kam ieškot gyvo tarp lavonų?
Mirtis nustojo savo monų.
Jis, kėlęs vos pradėjus aušt,
Nuėjo Motinos priglaust.

Albinas Adriulionsi

PRIE JĖZUČIO KARSTO

Paukšteliai pargrįžo,
Žoleles sudygo,
Taip puiku, taip žalia pasauly šiame!
O Tu nuo pat ryto
Oloj uždarytas
Guli vis, Jėzuti, tamsiame karste.
Jau žiba žibutė
Ir šypsos saulutė,
Jau kvepia žolelės, žiedai palazdžių!
O Tu, Nekalčiausias,
Tarp olų šalčiausių
Kenti dėl pasaulio piktųjų darbų.
Rytoj jau Velykos —
Vaikai nuo pat ryto
Jau margina, dažo linksmai margučius.
O Tu vienų vienas
Per naktį ir dieną
Tamsybėj apleistas liūdi už visus.
Štai eina Vytutė,
Onelė, Danutė.
Jos neša rūtelių žalius vainikus,
Jonelis margučių,
Aldelė žibučių!..
Tad kelk, neliūdėki, Jėzuti Brangus!

Dagilis.

Velykų legenda

Tai buvo seniai. Artinosi Velykos, laikas, kuomet Kristus turėjo būti nukryžiuotas. Buvo šiltas pavasaris, žibutės žydėjo, šilai ir miškai linksmai pumpurėlius skleidė, savo šakas į saulutę betiesdami. Šimtamečiai senoliai ąžuolai su jaunaisiais medeliais kalbėjo, o aukštas, laibas lazdos medis atsidėjęs tų kalbų klausės.

— Kristus, Dievas ir Žmogus, bus prie kryžiaus prikaltas, o tą kryžių žmonės padarys iš medžio, o tą medį iš mūsų išrinks, — kalbėjo šimtašakis, storažievis ąžuolas.

— Negalimas daiktas: Kristus yra geriausias ir teisingiausias. Už ką jam tokia bausmė? — prieštaravo svyruodama aukštaliemenė pušis. — Juk taurioji, grakščioji palmė savo vaisiais Jį penėjo, kai jis Egiptan keliavo, savo švelniuosius lapelius ir lanksčiąsias šakeles po kojų Jam klojo, kuomet Jis Jeruzalio miestan keliavo. O paskiau užaugęs, žmones taikos ir meilės mokino, o Jo švelnus balsas kanklėmis skambėjo, kiekvieno širdį guodė, ramino, dargi girių medžiai, Jo balsą girdėdami, nedrįso lapais nė žiedais sušlamėti.

— Mokino visus mylėti, — pridūrė skarotoji liepa, — visiems padėti, nieko neskriausti, dargi menkiausio žvėrelio ar augelėlio.

— Taip, — tarė atsidusęs geraširdis ąžuolas, — nesuprantu, kas per kaltė to Žmogaus.

Tuo tarpu atėjo miškan žmonės pikti, žiaurūs, aštriais kirviais nešini prisiartino prie senojo ąžuolo.

— Nedrįskit manęs kirsti, nes visus jūsų kirvius prišipinsiu, o jeigu ir pavyktų jums mane nukirsti, tai griūdamas jus visus, kaip kirmėles, prislėgsiu.

— Neįskite prie manęs, nes savo svyrūnėmis šakomis jus visus apsupsiu ir nusmaugsiu, — grąsino baltažievis beržas.

— Aš jus savo spygliais subadysiu, — piktai šlamėjo aukštoji pušis.

Tik lazdos medis, kuris tuomet su pušimis savo aukštumu lygus buvo, lengvamaniškai norėjo pasiduoti, bet liko labai nubaustas: iš aukšto ir išdidaus medžio liko žemu krūmu su smulkiomis atžalomis, o su dideliais lapais.

Atsiuntė *Kietis.*

Vytės Velykos

Mūs Vytutė darbininkė
Dirba išsijuosus:
Trina, mala, verda, kepa,
Sau Velykas ruošia.
Jos stalelis, nors mažutis,
Staltiese aptiestas,
O ant stalo daug margučių,
Dešros, sūris, sviestas.

Viduryj gi avinėlis
Kviečiuose sau ganos,
O prie kumpio pastatyta
Bonka vyno seno.
Vis kilnoja, tvarko, stato
Pamažu, iš lėto
Kumpius, sūrius, krakmalinius,
Kad nesubyrėtų.

Dar gražiai Velykų stalą
Vytė išdabino,
Pasikvietus daug svetelių,
Puikiai pavaišino.

Kietis

Kiškelio dovana

Velykos—tai linksmumo, pavasario šventė. Jos jau čia, pas mus! Draugužiai, jūs džiaugiates gražiai dažytais margučiais, renkatės būriais, lyginant katro daugiau, katro gražesni. Jums linksma, smagu, nes jūs sveiki, tėvelių aprūpinti. O kiek pasaulyje, taip pat ir jūsų tarpe, vargingų, nelaimingų vaikučių: neregių, kurčių, luošų, ar šiaip su įvairiais kūno trūkumais. Ar jūs visad širdingai priimat juos savo būrin, ar nepravardžiuojat jų? Kiek džiaugsmo suteiktumėte meiliu žodeliu, bendrai žaisdami! Per Velykas pasistenkit būti geresnių širdelių jiems, tenejaučia savo nelaimės...

Pakrypusioj, mažais langais lušnelėj nedaug vietos. Kampe stovi baltai nuplautas stalas, du suolai pasieniais, į pečių įrėmusi kojas lova ir keletas mažmožių, reikalingų kasdieniam gyvenimui. Nors varginga, bet švaru. Šioj pirkioj gyvena luoša Marytė ir jos motina.

Motina švelniu, migdančiu balsu pasakoja:

— Rytoj bus Velykos. Šią naktį kiškučiai važinės po sodžių prikrovę pilnus vežimėlius kiaušinių. O tų kiaušinių gražumėlis: ir žali, ir raudoni, ir margi, ir visoki visoki! Jie iš anksto sužinojo, kuriuos nameliuos kiek gerų vaikučių gyvena. Kai sodžiuje visi suminga, kiškis privažiuoja prie namelių. Tyliai praveria pirkios duris ir įeina vidun, padeda ant stalo krepšelį gražių kiaušinių ir vėl tylutėliai išeina. Kiek džiaugsmo būna vaikams ryte nubudus!

— Mamyte, o ar neužsklendei durų, gal ir pas mus atvažiuos kiškutis ir atveš kiaušinėlių? — susirūpinusi klausia Marytė.

— Ne, vaikeli, šiandien palikau neužsklęstas. Manau, kad ir tau atveš, nes tu gera buvai, manęs visad klausiai. Na, o dabar mikim.

Motina, sukalbėjus poterius, užmigo, bet Marytė negali pamiršti pasakojimo. Ji vis galvoja, ar jos kiškutis nepamirš, ar ras pirkelę, ar žino, kad ji čia gyvena? Nuo didžio rūpesčio, net miegelis pabėgo. Staiga iš tolo nugirsta lyg ratus keliu riedant. Gal jau kiškelis atvažiuoja! — pamąstė nudžiugus Marytė. Bet vežimas pravažiuoja nesustojęs nė prie vienos pirkios, nors pas Baltrus trys vaikučiai, pas Petrus vienas. Tur būt, ne kiškelis važiavo! Gal ir vėl važiuos? O lauke tylu, nė šuva nesuloja.

Tiesa, motulė sakė: „važiuoja tik tada, kai sodžiuje visi užmiega", o aš juk dar nemiegu, todėl kiškelis nenori atvažiuoti... Daugiau nesiklausysiu, kuo greičiausiai stengsiuos užmigti.

Ryte anksti nubudus pirmiausia žvilgteri į stalą — pilna lekštė įvairiaspalvių kiaušinių!

— Kiškutis ir man atvežė! — sušunka nudžiugusi Marytė.

Greitai sėdosi ir pasiėmusi lazdelę nuskuba prie stalo. Kiekvieną ima rankutėsna, apžiūri iš visų pusių ir deda atgal.

— Kiek daug! Vienas, du, šeši, keturi...— bet nebemoka gerai suskaityti.

— Dešimts, vaikeli! — pasako motina.

— Dešimts, dešimts kiaušinių atvežė man kiškutis! — plojo rankutėmis.

Kaimynė, grįždama iš bažnyčios, užnešė pašvęstus valgius: kiaušinį, duonos riekutę, druskos, pyrago. Marytė jai pasigiria savais kiaušiniais. Toji, paglosčius galvutę, pasako:

— Žinoma, geriems vaikučiams

kiškeliai visada Velykoms atveža dovanų. Ir mūsų Katrytė ras, tur būt, pabudus.

Pavalgius nerimo Marytė namie. Jai taip norėjosi sodžiun greičiau išeiti, sužinoti, kuriems vaikučiams kiškelis atvežė dovanų, ar jų taip gražios kaip josios. Tik motulė vis ją prilaiko: plaukelius peršukuoja, suknelę suglosto, vis kalbina, klausinėja. Marytei labai gera su mamyte, bet pro langą mato būrį vaikų, susirinkusių Baltraus kieme. O saulutė taip meiliai šviečia, kad ji neiškentusi paprašo:

— Mamyte, aš jau eisiu pas vaikus. Parodysiu savo gražius kiaušinėlius.

— Gerai, mažyte, tik visų neimk su savim, dar sumuši.

— Ne, mamyte, ne! Aš greit grįšiu, tik truputį pažaisiu su vaikais.

Sudėjus visus kiaušinius prijuostėn, pasiremdama lazdele, nukrypuoja prie vaikų.

Motinos akys visą laiką lydi ją pro langą, o mintyse kartoja: „kad tik ko pikto vaikai nepasakytų, kad nesugadintų Marytei džiaugsmo dienos — Velykų“...

Marytė įsimaišo vaikų būrin ir, praskėtus prijuostėlę, rodo:

— Va, kiek gražių kiaušinėlių man kiškutis naktį atvežė! O jūs ar radote kuris pabudęs ant stalo?

Vaikai nustebę žiūri tai į ją, tai į prijuostę. Mergaitės krato galvas, kad ne. Bet vyresnysis Baltraus vaikas pradeda šaipytis:

— Jūs jau ir patikėjote tai šlubei! Manote, kad kiškis jai atvežė, motina pati nudažė ir pasakė, kad nuo kiškio.

Marytei taip graudu girdint tuos žodžius... Norėtų ginti motinėlę, bet gerklelėj sustoja kamuolys ir žodžiai neprasiveržia... Ji nejaučia, kad pro nusvyrusį prijuostėlės kampą išrieda kiaušinis žemėn, ir sudūžta. Tas pat berniukas prapliupsta juoku:

— Žiūrėkite, žiūrėkite! šlubei susimušė kiškio atvežtinis!

Šį kartą jam pritaria keletas berniukų: kiekvienas pasako piktesnį žodelį.

Išjuokta, liūdna grįžta namo...

Kiek skausmo motinai, matant nusiminusią dukterį grįžtant. Juk ji norėjo sulaikyti Marytę namie, apsaugoti nuo pašaipų. Bet ji su tokiu džiaugsmu veržėsi prie vaikų, kad nebebuvo galima atsakyti. Be to, tikėjosi motina, kad tokioje šventėje pamirš vaikai Marytės luošumą ir drauge gražiai žais. O, kai kurie vaikučiai turi blogas širdeles silpnesniems, nelaimingesniems!...

Mes būsim kitoki! **Miglė.**

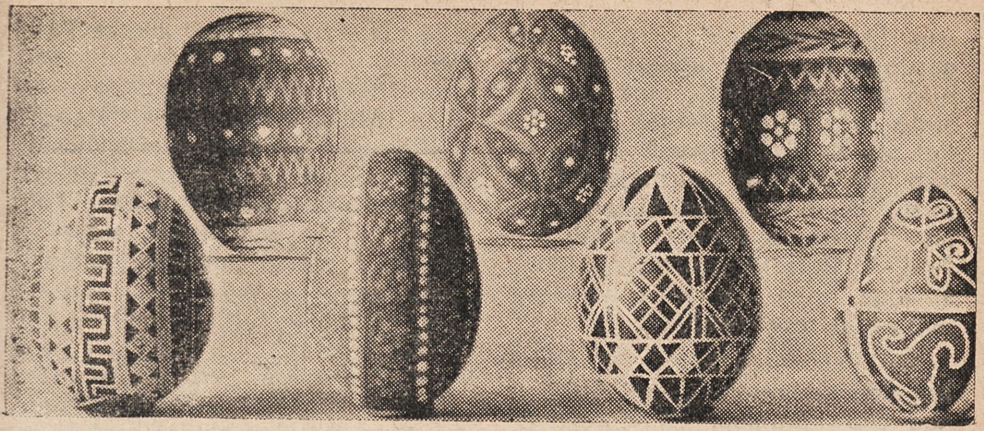
Nėra žiemos

Vėl žiemužė nukeliavo
Už laukų plačių,
Vėl pavasario dainelę
Širdyje jaučiu.

Vėl saulutė skaisčiai žėri
Ant kiemelio mūs,
Vėl tu, jaunas bernužėli,
Liūdnas, neramus.

Vėl krūtinėj tavo kelias
Daug naujų vilčių,
Vėl ilgies laukų, girelės,
Pievų žydinčių.

V. Kuolaitis

MARGUČIAI

1.

Pakluonėj sukudakavo višta ir mindama gūštos šiaudus papurusiais sparnais išsirito į kluonienas. Buvo pusdienis. Saulė skaisčiai švietė. Ore jau lekiojo ir ropinėjo pusgyvės musės, iš žiemos miego pažadintos, ir vištelė karkinėdama gaudė jas ir lesė.

Petrelis išgirdo vištos kudakavimą ir nušvytravo per kluonieną į pakluonę. Artinosi Velykos ir jam taip norėjosi turėti bent keletą margučių. Visi Velykų kiaušiniai, kuriuos svogūnų lukštuose ar vantų lapuose virdavo, buvo jam kažkokie negražūs, ir gana. Jisai galvojo turėti kaip tik tokių, kokius pernai per Velykas matė kažkokiame laikraščio ar knygos lape. Ilgai galvojo, kaip jie padaromi, bet pagaliau nusprendė, kad nieko nėra sunkaus. Reikia tik turėti kiaušinių.

Lėtai, apsidairinėdamas, selino prie gūžtos, kad tik kas nors nepamatytų jį kiaušinius imant. Praskleidė šiaudus ir žiūri — gūštoje šeši kiaušiniai.

— Visų neimsiu, — kalba pats sau,—gana man bus trijų.

Ir skubiai paslėpė juos užantyje. Paskiau ilgai vaikščiojo aplink trobas, ieškodamas saugios vietos, kur galėtų kiaušinius paslėpti. Jam vis atrodė, kad kur tik padės, kas nors iš namiškių ras, pasiims ir jis neturės per Velykas tokių margučių, kokiais nori visus nustebinti. Pagaliau ėmė ir subrovė kiaušinius į avilį, stovėjusį paliai tvarto sieną Apsklaistė juos kažkokiom šiukšlėm, avilio kampe buvusiom, ir buvo patenkintas.

2.

Dienos vis bėgo greitai, ir Velykos artėjo. Petreliui parūpo nudažyti margučiai. Ilgai jis nerimo. Visi namiškiai troboje ir troboje. O kur jis juos gali gražiai nudažyti, jei ne troboj. Pagaliau sugalvojo. Tylutėliai, niekam nematant, prisilukštijo svogūnų lukštų, paėmė mažytį puod[illegible] keletą degtukų ir išsinešė viską užkluonėn, papievin. Ten iš balutės pasisėmė vandens, sumerkė lukštus ir pradėjo juos virti. Virė ilgai. Tada tiktai suleido vieną po kito kiaušinius ir vėl virė. Kai jau atrodė, kad kiaušiniai išvirę, nes atkalbėjo

tris „sveikamarija“ — pūsdamas garuojantį puodeli atkėlė nuo ugnies ir nunešė kiek atokiau. Pastatė ant šaltos žemės ir laukė kol atauš. Tada išėmė vieną po kito kiaušinius ir žiūrinėjo iš visų pusių. Buvo visi raudoni kaip kraujas. Tik vienas buvo truputėlį plyšęs. Tą Petrelis tuojau aplupo ir suvalgė, nes kiaušinis suvalgyt jam labai retai tekdavo.

— Tai ir negardus, — pasakė, braukdamas rankove per lūpas, — kad taip daugiau, tai ir nevalgyčiau.

Bet vis žiūrinėjo du likusius. Ir akys jo nuo jų negalėjo atsitraukti, o seilės smarkiai varvėjo. Bet Petrelis pasiryžo Velykom turėti tokių margučių, kokių nieks neturi. Surankiojęs viską, ką buvo atsinešęs, parselino namo. Kiaušinių iš užančio neišleisdamas, ieškojo plono aštraus stiklo. Mėgino vieną rastą gabalėlį, mėgino kitą. Visi jam rodėsi nėra pakankamai aštrūs, kad jais galėtų du kiaušinius apskutelioti. Pagaliau vieną surado ir nusprendė:

— Šitas bus geras.

Atsisėdo tada Petrelis ant krosnies ir skuteliojo, skuteliojo. Tarpais šmurkšteldavo nosimi, pūsterdavo lūpomis, bet vis skutė ir skutė. Stengėsi, kad tas jo skutimas būtų tylus ir neskrabsintis. Kiaušinį laikė įsukęs kažkokiu autgaliu. Pamažėle, atsargiai sūkeliojo ir vis darė baltus ruoželius, gilaites. Sušilęs, suprakaitavęs nekėlė galvos, nesidairė po trobą ir nečiauškino b[illegible]omis kaip paprastai, ant krosnies sėdėdamas, darydavo.

Motina, nustebinta tokiu Petrelio tylumu, paklausė:

— Ką tu ten, Petreli, darai, taip tyliai ant krosnies sėdėdamas?

— Nieko,—skubiai atsakė Petrelis.

— Kaip tai nieko?

— Nieko,—vėl skubiai atsakė.

Petreliui pasidarė karšta karšta. Jisai įspaudė kiaušinį tarp kelių ir sėdėjo visiškai nejudėdamas. Tuo tarpu stiklo gabaliukas ėmė ir nukrito žemėn, įtariamai sučiuksėdamas.

— O ką tu ten mėtai? — vėl klausė motina.

— Čia stiklas kažkoks nukrito.

— Tuojau man pakelk ir išnešęs išmesk, nes gali dar rankas ar kojas susižeisti.

—Gerai,—atsakė Petrelis. Ir, vienoje rankoje laikydamas baigiamą marginti kiaušinį, kita prisilaikydamas už krosnies kampo, nusirito žemėn, susieškojo nukritusį stiklą ir vėl užlipo ant krosnies.

Motina, triūsdama apie kažkokius darbus, visiškai pamiršo apie nukritusį stiklą. O Petrelis taip bijojo, kad neateitų ir nepažiūrėtų, ar stiklą jis pakėlė ir išnešė, ar juo nieko neskutelioja. Kurį laiką sėdėjo tylus ir susiskliautęs. Laukė kažko netikėto. Bijojo. Bet baimė praėjo ir jisai vėl pradėjo skrabsėti, skusti.

3.

Velykų rytas buvo giedras ir šiltas. Žmonės, grįždami iš bažnyčios, girdėjo iškilusių vyturių giesmes. Džiaugėsi, kad pavasaris eina nebesulaikomai.

Petrelio bažnyčion nepaėmė. O kai namiškiai sugrįžo, jisai sėdėjo užustalėj prie lango ir žiūrėjo į pradedančius sprogti agrastų krūmus ir galvojo apie savo margučius.

Pavalgiusiems tėvas išdalijo kiaušinius, kurie buvo raudoni kaip kraujas. Keletas jų buvo margais šonais. Kiti su geltonais taškais. Tai tie, kuriuos Petrelis paženk-

lino vašku, kai juos motina rengėsi puodan dėti.

Tada Petrelis išbėgo iš trobos ir atsinešė savo margučius. Visi, pamatę tokius keistai margintus ir dar nematytus, stebėjosi, o Petrelis rimtai, lyg ir pasididžiuodamas, pasakė:

— Reikėjo leisti man, aš visus būčiau taip gražiai išmarginęs.

— O iš kur tu taip išmokai?— klausė tėvas.

— Radau kažkokioj knygoj, nusižiūrėjau ir padariau.

— Mano Petrelis vis ką nors sugalvoja naujo. Tai mano vaikas, —gyrė jį motina ir davė dar vieną kiaušinį.

Petrelis stebėjosi, kodėl niekas nesakė jam, iš kur jis kiaušinius ėmęs, kad negalima be motinos žinios kiaušiniai tampyti. Ir jam labai buvo keista, kad motina tų trijų kiaušinių nepasigedo. Tada jisai nubėgo pakluonėn ir, apžiūrėjęs gūžtą, rado joje dar šešis kiaušinius. Susikrovė juos į sterblę ir, parnešęs namo, padavė motinai, sakydamas:

— Čia iš pakluonės.

— O padėlį ar palikai?

— Palikau.

— Tai tu, Petreli, iš pakluonės ir sau pasiėmei?

Petrelis nuleido galvą, jam pasidarė labai graudu, kad, nieko nesakęs motinai, taip padarė. Ir jis tyliai pasakė:

— Taip.

— Nieko, vaikeli, tik kitą syk reikia atsiklausti.

— Bet mano margučiai gražiausi, — pašoko Petrelis ir išblaškė tą keistą nuotaiką.

r.

KRISTUI PRISIKĖLUS

Ar negera, ar nelinksma
Per dienas šventų Velykų,
Kai tas liūdesys ir kančios
Praeities keliuos' paliko?
Visur taip smagu ir giedra,
Taip maloniai šviečia saulė,
Žengia Dievas, žengia Kristus
Per mūs platųjį pasaulį.
Mes žinokim, mes supraskim,
Kad dėl mūs Jis prisikėlė
Didžią naktį, ankstų rytą,
Šviečiant aukso pažarėlei ..
Aleliuja! Aleliuja!
Dieve didis, Dieve geras!
Į dorybę, į teisybę
Erškėčiais nuklotas kelias!..

V. Kuolaitis

Kaip mokslo ieškojo

(*Pasaka*)

Kartą toli nuo miesto buvo sodžius. Niekas to sodžiaus nelankė, mažai kas apie jį žinojo. Tame sodžiuje nebuvo mokančio nei rašyti, nei skaityti.

Kartą iš miesto atvažiavo tan sodžiun kažkokie ponai. Jie aiškino žmonėms, kad be mokslo neįmanoma gyventi.

— O kur tas mokslas yra? — paklausė pagaliau vienas kaimietis.

— Mieste, brolau, mieste! — skubiai atsakė vienas tų ponų. — Ten galima jo gauti, kiek tik nori.

Išvažiavo tie ponai. Sodiečiai susirinkę nutarė važiuoti miestan mokslo parsivežti. Norinčių važiuoti susirinko aštuoni vyrai. Pasikinkė jie arklį ir išvažiavo. Privažiavo miestą. Visi stebisi tokiu namų didumu, gatvių platumu, aikščių lygumu. Sustojo jie vienos gatvės viduryje ir stovi. Priėjo prie jų vienų namų sargas, apgrįžo jų arklį ir liepė važiuoti. Atvažiavo jie namo ir sako:

— Važiuotiems negerai mokslo ieškoti, geriau eisime pėsti.

Po kiek laiko tie kaimiečiai ir vėl išsirengė mokslo ieškoti. Dabar išėjo net šešiolika vyrų. Ėjo jie, ėjo, tik vienas vyras sušuko:

— Pažiūrėkite, vyručiai, kas per žvėris!

O ten buvo piautuvas, įleistas į rugių gubą. Vyrai stvėrė kas pagalį, kas akmenį, — ir ėmė svaidyti į piautuvą. Vienas vyrų kai sviedė akmeniu piautuvan, šis pašoko ir krisdamas užkabino kitą vyrą už kaklo. Pribėgo buvęs arčiausiai vyras ginti, patraukė piautuvą į save, ir nupiovė tam galvą. Visi nusigando, nubėgo toliau. Dabar jau ėjo tik penkiolika vyrų.

Po kiek laiko priėjo mišką. Jau pradėjo temti, reikėjo pažiūrėti, ar toli miestas. Liepė jie vienam į aukštą eglę įlipti ir aplink apsidairyti, to miesto paieškoti. Tas įlipo, bet už šakų nieko nematė.

— Ar matai miestą? — klausia stovį žemai vyrai.

— Šakos maišo, — atsakė tas iš eglės.

— Reikia šakas nugenėti, — patarė vienas vyrų.

— Tojau įlipo antras vyras su kirviu ir visas šakas nuo viršūnės iki apačios nukapojo. Betupįs viršūnėje vyras miesto nepamatė, bet pastebėjo, kad jis dabar iš eglės išlipti negali. Tad šoko jis iš viršaus ir užsimušė vietoje.

Keliauja jų dabar keturiolika. Priėjo upę. O čia nei perbristi negalima, nei valties,

nei tilto nėra. Rado jie storą rąstą, susėdo septyniese, bet plaukti negali, virsta vandenin. Galvojo visi ilgai ir sugalvojo tų septynerių vyrų surišti kojas, kad neišvirstų. Kaip sugalvojo, taip ir padarė: susodino septynis vyrus, surišo jiems po rąstu kojas, pastūmėjo nuo krašto ir laukia, kol jie persiirs per upę. Nuplaukė jie į upės vidurį ir išvirto.

— Žiūrėkite, žiūrėkite! — šaukia likusieji vyrai. — Dar kraštas toli, o jie jau džiovina kojas.

O išvirtusieji negalėjo išlaisvinti surištųjų kojų ir visi nuskendo.

Eina dabar septyni vyrai mokslo parsinešti. Ėjo jie per mišką ir susitiko eigulį su šautuvu.

— Ką neši? — klausia jie eigulio.

— Šautuvą, — atsakė šis.

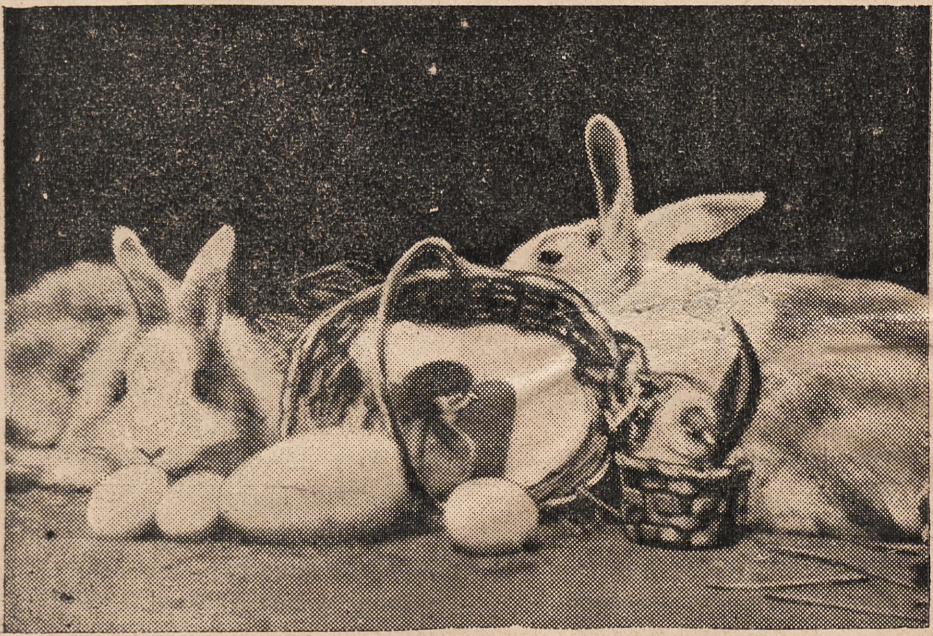
— Parduok mums, — pasiūlė jie.

Eigulis sutiko ir užprašė už šautuvą dešimts auksinų. Jie sudėjo jam kiekvienas po dešimts auksinų, eigulis parodė jiems, kiek parako reikia dėti, ir nuėjo.

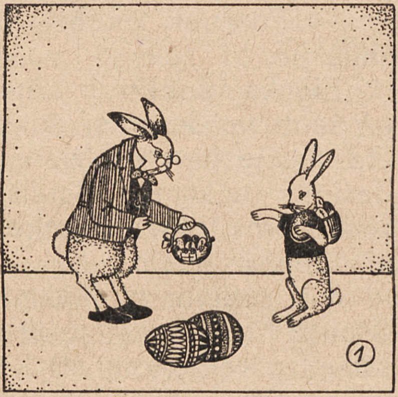
Visi septyni vyrai panorėjo iššauti. Kiekvienas jų pripylė saikelį parako, kaip mokė eigulis. Buvo pilnas vamzdys. Šeši vyrai laikė šautuvą, o septintasis paspaudė gaidžiuką. Kai šovė, kai plyšo šautuvo vamzdys, ir visus užmušė.

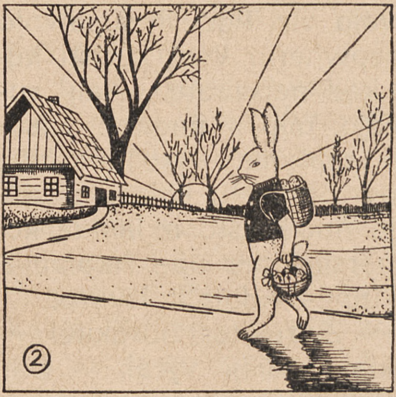
Taip ir neparnešė jie savo kaiman mokslo.

Atsiuntė
A. Laurynavičius

VELYKINĖS KIŠKELIŲ DOVANOS...

Kiškis tėvas:

Šią kraitelę su margučiais
Nuneši, Žvairut, Algučiui.
Jo nameliai netoli:
Už miškelio, paupy.

Kiškis-sūnus:

Klausau, tėve! Duokš kraitelę.
Aš gerai žinau ten kelią!

Aušta. Štai jau ir saulutė.
Skaisti šypsosi. Žvairutis
Linksmas drožia keleliu
Su kraitele, krepšeliu.
Bet, žiūrėkit, jau matyti
Ir Algučio trobelytė!

Algis lovelytėj savo
Dar gražius sapnus sapnavo,
Kai vikrus kiškytis mūs
Pasiekė jo namelius...
Tai džiaugsmelio bus Algučiui,
Kai jis pamatys margučius!

Ir iš tikro! Apsakyti
Tat, kaip džiaugėsi bernytis
Kraitužėle, kurioje
Marginukai žerėte
Žerėjo, nesugebėtų
Ir labai gabus poetas!

3)

RŪTELĖ

(Penkių veiksmų dramatizuota pasaka)

III VEIKSMAS

Paprasta grįčia. Vakaras. Lopšely sergąs vaikelis. Prie lopšelio sėdi motina. Įeinanti Laumė-Rūtelė pridengia vaikelį rūtelėm).

Motina

Tu, mano Vyteli,
Mažutis sūneli,
Telaimina Dievas tave.
Už auksą brangesnis,
Už viską meilesnis
Man, turte, pasauly šiame!
Nevilksiu tavęs aš brangiais
drabužiais *(ima rūteles)*,
Papuošiu nors rūtų žaliu pluošteliu.
Tad auki, stiprėki, žaliuok kaip
Užaugęs gi ženki [rūtelė
Tėvynės keliu *(Prisega rūtų šakelę prie vaiko širdies. Užsimąsto. Po valandėlės):*
Toks silpnas, menkutis,
Sunykęs,
Veidelis išblyškęs,
Vien akys... Tos rankos,
Rankutės!..
Smulkutės, švelnutės!
Ne darbui... gyvenimą sunkų,
Maželi, turėsi —
Jo vargo sunkumų
Pakelt... nepa... jėgsi...

(Užmiega. Pakyla kita uždanga. Pasirodo kariškiai. Karių vadas puošia kareivį „Vytelį" I-jo laipsniu narsumo kariūnų Kryžiumi. Vytautas turi perrištą galvą. Prie šono rūtelės šakelė).

Vadas

Už tavo narsumą,
Vargus kovoje
Tėvynės ir Dievo
Akivaizdoje,
Ašai, tavo vadas ir draugas,
Tėvynės vardu
Šiuo kryžium
Kariūno—karžygio ženklu,
O Vytautai brangus,
Tave aš puošlu.

(Prisega kryžių prie rūtų šakelės. Vytautas nori dėkoti, bet pašlieja. Pasirodo graži, balta, sparnuota būtybė, kuri Vytautą apgaubia baltu apsiaustu. Uždanga nusileidžia).

Motina *(pabunda; atsistoja neramiai).*

O Dieve! Koks sapnas!.
Tai mano Vytelis...
Karžygis su kryžium...
(Žiūrėdama į vaikelį)
Ir rūtų šakelėm...
(Nusigrįžus)
Jei sapnas įvyktų —
Garbė tau ir džiaugsmas,
Močiute, didžiausias,
Bet kartu... ir skausmas...

(Prieina prie vaikelio ir bučiuoja jį).

II-oji UŽDANGA.

IV VEIKSMAS

Menka grįtelė. Velykų išvakarėse. Stovi parėdytas Velykų stalas. Gydytojas sėdi prie sergančios mergaitės. Netoliese motina stovi.

Gydytojas *(atsikelia. Tyliai kalbasi su motina):*

Mergaitė nusilpus,
Viltis jau maža.
Geriausi vaistai jai —
Ramumas, tyla.

(Parašo receptą. Išeina. Motina verkia, sukniubus prie stalo).

Mergaitė

Ma...., ar išėjo?

Motina *(prisiartindama):*

Kas? Daktaras?.. Taip.

Mergaitė

Mamyte, ką sakė?

Motina

Jis?.. nieko... gerai ..

Mergaitė *(Po valandėlės)*

Mamyt, ar Jėzutis
Jau mirė, ar ne?

Motina

Taip, mano dukrele,
Jis guli karste.

Mergaitė

Bet ryt prisikels Jis?

Motina

Taip. Kelsis tikrai...
O žmonės iš džiaugsmo
Giedos „Aleliuja" linksmai.

Mergaitė *(Po valandėlės)*

Mamyt?

Motina

Ką, Marele?

Mergaitė

Juk man jau geriau?
Rytoj aš važiuosiu...
Aš dar nemačiau,
Kaip kelias Jėzutis...

Motina *(klausimo užklupta)*:

Negalima... Šalta, nusilpsi dar tu,
Bijau... k tais metais
Važiuosim kartu...

Mergaitė *(nepatenkinta)*

Nenoriu aš laukti... *(verkia)*
Aš mirsiu, mamyt,
Jei šiemet negausiu
Jėzučio matyti,
Jėzutis per sapną
Pasakė man taip.

Motina *(glostydama)*

Vargšelė tu...

Mergaitė *(vis verkia)*

Kaip?..

Motina *(ramindama)*

Nemirsi, Marele,
Ne... Daktaras...

Mergaitė

Ką?

Motina

Jis sakė... išgysi.
Tik dar silpna...
Neverk!..

Mergaitė *(verkia)*

Ar važiuosiu?
Juk man dar geriau...

Motina *(paguosdama)*

Gerai, tik neverki:
Pakenks tau labiau.

Mergaitė *kiek ramiau)*

Važiuosiu?

Motina

Važiuosi,
Važiuosi. Tiktai
Užmik, pasilsėki,
Užklosiu šiltai!

(Užkloja. Pa valandėlės išeina. Įeina Laumė Rūtelė).

Mergaitė

Jėzuli brangusis,
Kaip gaila tavęs!
Baisu tau ir šalta
Gulėti karste.
Bet ryt per Velykas
Vėl kelsi ryte.

(Paima rūtel ų pluokštelį, kurį paduoda Laumė Rūtelė)

Ir aš atvažiuosiu...
Rūtelėm... papuošiu... Tave...

(Užmiega)

Laumė-Rūtelė
(mosuodama rūtelėm)

Užmiki, Marele,
Sapnuoki saldžiai,
Tesidžiaugia tavoji širdelė,
Tesišypsos veidai.

(Pakyla kita uždanga. Pasirodo bažnyčia. Kristus guli karste. Ateina Marytė ir prisega prie Viešpaties rūbų rūtelę. Kristus atsigręžta, nusišypso į Marelę ir keliasi... Pasigirsta: „Linksma diena mums nušvito" ..)

ABI UŽDANGOS

V VEIKSMAS

Scena kaip I-me veiksme. Tyli muzika. Pasirodo miškų Dvasios ir Karalienė. Ateina „Rūtelė“.

Karalienė

Sveika, brangi Rūtele!
Grįžti? Tad pasakyk,
Ką patyrei?

Laumė-Rūtelė

O ponia, linksmą Tau
šiandien pranešiu aš žinelę.
Yra šalis, kur meilė žydi,
— Kur viens kitam turtų
nei meilės neapvydi,
Tenai lūšnelė prie lūšnos.
Jose audėjos, artojėliai,
Tenai skubėjau aš pas juos.
Triskart lūšnelę aš lankiau,
Triskart ten džiaugsmą padariau,
Triskart man pirmą vietą skyrė,
Nei kart manęs ten neapvylė.
Leisk, ponia, grįžti man pas juos!

Karalienė

Užteks..! Žinau... Labai džiaugiuos:
Apie tave, širdele,
Dvasia man skelbė visados.
Rūtele!
Sujaudinti mes tavo meile, kuklumu
Ir pasakų šalies kilniu dėkingumu,
Mes šiandien nutarėm.
Pas žmones vėl ateit,
Skriaudas ir paniekas atleist,
Girias, laukus, gėlėm, žolelėm vėl
apskleist.
O tu, Rūtelė mūs brangi,
Sugrįžk į vargšų lūšneles,
Būk jiems, kaip jie, kukli kilni,
Puošk jų sodybų darželius!

(Pasirodo Laumės, Laumaičiai, visi pavasariškai pasipuošę)

Karalienė *(į atvykstančius)*

Skelbiu pavasarį šiandieną!
(Į Dvasias)
Tad neškite, Dvasios, šią linksmą
naujieną
Žmonėms, laukams,
Šilams, kalneliams ir miškams!

(Pasigirsta skardūs trimitų balsai. Karalienė žengia pirmyn, paskui ją Dvasios, Laumės ir Laumaičiai, gėlėm, lapeliais pasipuošę. Pagaliau Laumė-Rūtelė. Rūtelei einant pasigirsta: „Pasisėjau žalią rūtą...“)

UŽDANGA.

ZUIKELIS

Bėga zuikelis per lauką.
Girdi: ciu-ciu! na-na! —šaukia.
Tai medžiotojai ateina,
Traukdami medžioklės dainą.

Dar greičiau zuikelis bėga,
Kiek tik leidžia jojo jėgos,
Kad paspruktų kur į krūmus!
Nuo žiaurių šūnų gudrumo.

Štai ir miškas nebetoli,
Dar spartesnį davė šuolį,
Ei tai gera. ei tai gera
Be pavojaus bėgt girelę.

J. Kuolaitis.

TRUPINĖLIAI

Nugeriamas popierius

Seniau rašydami žmonės rašalą nugerdavo pelenais, smulkiu smėliu arba laukdavo, kol nudžius. Nugeriamojo popieriaus pasidirbti žmonės dar nemokėjo. Popierių gamina iš skudurių arba medžio, maišydami su klijais. Toks popierius tinka rašyti ir knygoms spausdinti.

Kartą Anglijoje viename popieriaus fabrike darbininkas pamiršo į popieriaus košę pridėti klijų. Na, mašinoms nerūpi, ar kas ką užmiršo, ar ne — jos dirba savo darbą, kaip dirbusios. Taigi, ir šį kartą mašinos padirbo nemaža gražaus, balto popieriaus. Tik jis buvo truputį pūkuotas, pūkeliai rašant prie plunksnos vėlėsi, rašalas ėjo platyn. Teko tą netinkamą popierių išmesti, o neatidų darbininką supykęs šeimininkas nuo darbo atstatė.

Netrukus tam šeimininkui pasitaikė išversti rašalo bonkutę. Jis griebė pasitaikiusį po ranka to popieriaus gabalą ir pridengė juo rašalą. Popierius greit rašalą sugėrė. Šeimininkas į tai atkreipė dėmesį: pamėgino rašyti ir tuo popieriu raštą apkloti, — ogi raštą tas popierius nusausino. Apsidžiaugė fabrikantas ir tuojau ėmė tyčia tokį „netikusį" popierių gaminti. Atstatytąjį darbininką jis atgal priėmė ir dar apdovanojo.

„Netikusį" popierių visi pirko. Fabrikantas ne tik išgarsėjo, bet ir praturtėjo.

ŽAIDIMAI

Burtininkas

Iš žaidėjų tarpo išrenkamas vienas burtininku. Jis atsistoja viename aikštės gale už išbrėžtos linijos. Visi kiti žaidėjai sustoja kitame aikštės gale taip pat už linijos. Šoninės aikštės ribos irgi turi būti aiškiai pažymėtos. Aikštės didumas pareina nuo žaidejų skaičiaus.

Pradedant žaisti burtininkas, būdamas už linijos (gali pradėti ir iš vidurio aikštės), tris kartus šaukia: „ar bijote manęs?" Žaidėjai po kiekvieno tokio klausimo greitai atsako: „nebijome!" Po trečio klausimo ir atsakymo visi žaidėjai turi bėgti į kitą aikštės galą, o burtininkas, tuo laiku bėgdamas irgi priekin, stengiasi suduoti ranka vienam ar keliems žaidėjams, kad juos „užburtų" ir padarytų savo pagelbininkais. Antru kartu pradedant, burtininkas su pagelbininkais atsistoja kitame aikštės gale ir vėl žaidžiama toliau. Žaidimas baigiasi, kai burtininkas „užburia" visus žaidėjus. Paskutinis pagautas, kaip mitriausias, pasilieka kitam žaidimui burtininku.

Pagelbininkai, susidėję rankas prie krūtinės, tik kliudo žaidėjams bėgti, bet patys neprimuša, „neužburia". Žaidėjęs, išbėgęs pro šonines ribas, laikomas pagautas ir tampa pagelbininku. Burtininkas atgal bėtgi negali. Po trečio „nebijome" neišėjusieji į aikštę arba išėję vėl grįžtą už linijos laikomi pagauti. Netikęs burtininkas, kelis kartus nepagavęs, šalinamas, o jo vieton renkamas kitas.

LAIŠKŲ DĖŽUTĖ

Svirneliui. Tuo tarpu neįdėsime. Tačiau rašyk, dirbk ir mokykis: rašyti gali ir kiti gali išeiti labai gražūs.

Petkauskui A. Ačiū, bet šį kartą negalime įdėti.

K. Garlai. Pasaka ilga ir gražiai surašyta. Mes ją perskaitysime ir, jei tiks, įdesime. Ačiū.

Žilvičiui. Vieną eilėraštį įdėsime, antro—ne: už jį kiti gali pykti.

Dargužieč ui. Eilės dar netinka. „Drąsuolį" vėliau įdėsime.

Mylėtojui. Netinka.

Wydawca-Leidėjas L. Cicėnas Redaktor-Redaktorius V. Budrevičius
Drukarnia-Spaustuvė „RUCH" Wilno, Tatarska 6